

Ischerning: Det er mig altid hjært, naar man slaaer op i mig som i et Evangelium, og jeg maa kun beklage, at Troen altid kommer saa seent (Hør!). Jeg vilde ønske, at jeg nød lidt mere Tillid, naar jeg færdes i Nutiden; jeg sætter mindre Pris paa, at man i en senere Tid bruger mig som et saadant Støttepunkt, thi det Nærværende er saa overmaade vigtigt. Hvad nu denne Sag angaaer, saa anseer jeg den i og for sig ikke for meget vigtig; thi man vil altid kunne gaae udenom den; jeg troer, at enhver Lov, givet i denne Retning, kun vil blive en Illusion, en Maade, hvorpaa man bringer Menigmand til at troe paa en Aabenhed, Redelighed og Sikkerhed, som ikke er tilstede. Min ærede politiske Ven her bagved troede, at Embedsmændene altid havde det fornødne Mod ligeoverfor Borgerne, men han forstaaer vistnok ved Borgerne ikke alle Menneffer; han tager Ordet Borger i det snevre Begreb, thi jeg kender en Mængde Borgere, ligeoverfor hvilke jeg hidtil har seet Embedsmændene have et saa ringe Mod, at de ikke engang have opfyldt Lovens Bud; man behøver kun at see, hvorledes det er gaaet med Landbosforholdene, med alle Slags Sammenlægningsager og Sager angaaende Inddragelse af Jord, hvorover Embedsmændene uden nogenformhelt Ansøgning skulde give Erklæring, men hvor de enten ikke have seet skarpt, eller fra den ene Dag til den anden glemte det, de havde seet. Det, som jeg havde haabet skulde have forhindrede, at vi oftere behøvede at give os ikast med dette Spørgsmaal, var, at vi meget mindre vare komne til at behøve Ansøgninger; det troer jeg er vor Feil ved den Retning, vi bevæge os i — og jeg vilde ønske, at det ærede Medlem nu vilde troe paa mig som paa en Prophet —, at vi blive ved at indrette vor Stat mere og mere som en Spillemand, man trækker i en Traad, hvorved Arme og Been bevæge sig. Vi have forkastet alle de Forslag, som gik ud paa at faae denne Foranstaltning forandret og faae det bragt derhen, at Landets Dele i alle den Art Sager, som her især kunne komme paa Dmtale, bleve regjerede indenfor saadanne snevre Grændser, at, saa at sige, den Ene kjendte den anden, hvorved alt Slags Er-

klæringsvæsen fik langt mindre Betydning. Det faaer en stor Betydning derved, at Erklæringerne reise fra Skagen til Kjøbenhavn, skjøndt man, som vi have hørt under Tyrstagen, ikke engang veed, hvad det koster at leve i Skagen, eller hvor Husene staae i Skagen, medens vi her tale om, hvorvidt de skulde have Lov til at blive staaende eller ikke, og vi have ligeledes havt Forhandling om Haverne i Skagen, skjøndt vi ikke kjende det Mindste til dem. Jeg vilde ønske, at det ærede Medlem, som har stillet det foreliggende Forslag, havde modtveret det paa den Maade, at han havde sagt: da jeg nylig har seet en Communallov komme frem, som arbejder paa at gjøre „Spillemanden“ fuldstændigere, end den nogenstunde før har været, og det fra et Medlem, som ganske nylig er traadt ud af Regjeringen, hvor han var en velbetroet Mand, saa har jeg faaet en saadan Skrak i Blodet, at jeg nu ikke mere kan staae imod, at jeg nu maa see at skaffe Offentlighed selv i Centralisationen. Forslagsstilleren har villet gjøre det Umulige, thi Offentlighed er umulig; naar vi skulde have denne Centralisations-Regjering, saa er Offentligheden forsvunden, saa existerer den kun her igjennem Rigsdagen, saa have vi kun det tilbage, gjennem Forhandlingerne paa Rigsdagen at give vore Bemærkninger over de factiske Forhold, over det, som er gjort, Betydning, og hvis vi paa een eller anden Maade behandlede de Skrifter, som komme til os fra Borgerne, med lidt mindre Ledsædighed, end maaffee nu udvises, saa vilde det allerede bøde paa de Erklæringer, som holdes hemmelig, eller som paa Skromt gives offentlig med hemmelige ved Siden af. Jeg er mig fuldkommen bevidst, at jeg betragter dette Lovforslag som paa ingen Maade skiftet til at opnaae det, det virkelig skulde opnaae, men Forhandlingerne derom ere derimod meget godt skiftede til at rykke os et Skridt fremad, idet de maaffee vække den Bevidsthed om det, som hver Dag mere synes at tabe sig, at det er nødvendigt at modarbejde denne mandariniske Centralisation.

Krieger: Det ærede Medlem synes at troe, at man ikke kan lægge Mærke til hans